

Informatie voor scholen over deelname aan pilot Staatsexamen Nt2/EDUP

Het ministerie van OCW wil door middel van een pilot experimenteren met alternatieve examinering van nieuwkomers in het vak Nederlands. Aanleiding voor deze pilot zijn de positieve ervaringen van middelbare scholen met alternatieve examinering in het kader van het experiment Regelluwe Scholen. Binnen Regelluw hebben drie scholen de afgelopen jaren ervaringen opgedaan met het gebruik van de Staatsexamens Nt2 (voor vmbo en havo) en EDUP (voor vwo) in plaats van het centraal examen Nederlands. Het ministerie van OCW geeft ook andere scholen graag de gelegenheid om net als de drie voorloperscholen gebruik te maken van deze alternatieve examinering van nieuwkomers in het vak Nederlands. SEO Economisch Onderzoek en Kohnstamm Instituut monitoren en evalueren in opdracht van het ministerie van OCW deze pilot. De pilot gaat komend schooljaar 2022/2023 van start en loopt tot en met schooljaar 2024/2025.

Wat houdt de pilot in?

Scholen mogen examenkandidaten het Staatsexamen Nt2 of het EDUP af laten nemen. Voor vmbo leerlingen is dat het Staatsexamen Nt2 programma I, voor havo leerlingen het Staatsexamen Nt2 programma II en voor vwo leerlingen het EDUP examen. Het Staatsexamen Nt2/EDUP telt mee in plaats van het centraal examen Nederlands in het berekenen van het eindcijfer Nederlands. De Staatsexamens Nt2/EDUP voldoen aan de gestelde eindtermen voor het centraal examen Nederlands.

Scholen zijn vrij om te besluiten of de deelnemende examenkandidaten daarnaast ook het centraal examen Nederlands afleggen. Als de deelnemende examenkandidaat alleen het Staatsexamen Nt2 of EDUP aflegt, dan vervangt het Staatsexamen Nt2/EDUP het centraal examen Nederlands. Het eindcijfer Nederlands wordt dan berekend op 50% schoolexamen Nederlands en 50% Staatsexamen Nt2/EDUP.

Als de deelnemende examenkandidaat zowel het Staatsexamen Nt2/EDUP als het centraal examen Nederlands afleggen, dan beslissen de school en de examenkandidaat samen of het cijfer voor het Staatsexamen Nt2/EDUP of het cijfer voor centraal examen Nederlands meetelt in de berekening van het eindcijfer. Het eindcijfer Nederlands wordt dan dus bepaald door 50% schoolexamen Nederlands en 50% ofwel Staatsexamen Nt2/EDUP ofwel centraal examen Nederlands, afhankelijk van de keuze.

Welke examenkandidaten mogen deelnemen?

Examenkandidaten die, met inbegrip van het schooljaar waarin hij/zij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland hebben gevolgd en van wie Nederlands niet de moedertaal is, mogen het Staatsexamen Nt2/EDUP afleggen en laten meetellen in de berekening van het eindexamencijfer Nederlands.

Welke scholen mogen deelnemen?

Alle vo-scholen met nieuwkomers examenkandidaten mogen deelnemen aan de pilot. Vavo-scholen komen niet in aanmerking voor deelname aan de pilot.

Hoe kunnen scholen zich aanmelden?

Scholen kunnen hun belangstelling voor deelname aan de pilot kenbaar maken aan het ministerie van OCW door dit aanmeldformulier (zie onder) volledig in te vullen, vergezeld met een schriftelijk bewijs van instemming van de MR van de school.¹

Scholen die met ingang van komend schooljaar 2022/2023 deel willen nemen kunnen zich aanmelden tot **15 september 2022**. Uiterlijk 15 oktober 2022 ontvangen zij bericht van de minister of zij deel mogen nemen aan de pilot.

Voor de volgende schooljaren kunnen scholen zich aanmelden tot 1 maart voorafgaand aan het betreffende schooljaar (1 maart 2023 voor schooljaar 2023/2024 en of 1 maart 2024). De minister beslist dan uiterlijk 1 mei.

Ervaringen op drie middelbare scholen met alternatieve examinering

School A met ervaring Staatsexamen Nt2-II (havo) en EDUP (vwo):

Er is een Nt2 lesprogramma voor leerlingen die veelal doorstromen vanuit de ISK: zij krijgen extra Nederlandse taallessen naast het reguliere vak Nederlands, in de bovenbouw van de havo en het vwo. Daarin wordt gewerkt aan lezen, schrijven, luisteren en spreken en is aandacht voor examentraining. Ook oefenen vwo-leerlingen bijvoorbeeld met het Vlaams, omdat het EDUP-examen in het Vlaams is. Eén uur per week extra Nt2 les vinden docenten weinig, een blokkur zou beter zijn. Leerlingen mogen ook al in hun voorexamenjaar (delen van) het staatsexamen Nt2 of EDUP afleggen. Scholen beslissen samen met de leerlingen of naast het staatsexamen Nt2/EDUP ook het centraal examen Nederlands wordt afgelegd. Nagenoeg alle havo-nieuwkomersleerlingen slagen voor het staatsexamen Nt2 en sommige van hen slagen ook voor het centraal examen. Bijna alle vwo-nieuwkomers-leerlingen slagen wel voor het centraal examen Nederlands, maar niet allemaal voor het EDUP, het EDUP is moeilijk voor hen.

School B met ervaring Staatsexamens Nt2-I (vmbo) en Nt2-II (havo)

Behalve het Nt2 examen Nederlands, is voor nieuwkomersleerlingen ook het schoolexamen aangepast, waarbij wordt gezorgd dat wordt voldaan aan de eisen op de vier domeinen spreken, lezen, luisteren en schrijven voor het betreffende niveau. Het schoolexamen voor nieuwkomersleerlingen in het vmbo bevat bijvoorbeeld taalverzorging en literatuur. Het schoolexamen voor havo bevat bijvoorbeeld argumenteren en het schrijven van een beschouwing. De school heeft aparte lessen Nt2, drie uur per week, die de Nederlandse lessen vervangen. Er wordt gewerkt in kleine groepjes op niveau. Leerlingen ervaren hierdoor meer ruimte voor andere (lastige) vakken zoals aardrijkskunde en geschiedenis. Alle havo- en vmboleerlingen zijn tot dusverre geslaagd voor het Nt2-examen. Leerlingen maken geen centraal examen Nederlands. Het eindcijfer is bepaald door het gemiddelde van het schoolexamen en het Staatsexamen.

School C met ervaring Staatsexamens Nt2-I en Nt2-II en EDUP

Nieuwkomersleerlingen maken het centraal examen naast het Nt2-I, Nt2-II of EDUP. Docenten zijn tevreden over het taalvaardigheidsniveau van de Nt2 examens, maar het EDUP vinden docenten zwaar en de inhoud ervan meer gericht op volwassenen. Wanneer leerlingen het CE Nederlands niet behalen, dan geldt het Nt2/EDUP-examen. Zowel bij het Staatsexamen Nt2 (I en II) als bij het EDUP-

¹ Er wordt nog aan een website gewerkt waar de aanmelding ingeleverd kan worden. Zodra dit bekend is laten we dit weten.

examen worden alle onderdelen geëxamineerd (bij EDUP is dit een vereiste omdat je alleen een certificaat krijgt als alle onderdelen behaald zijn). Ter voorbereiding krijgen nieuwkomersleerlingen één uur extra Nederlands per week, gegeven door docenten Nederland, in gemengde groepen havo- en vwo-leerlingen samengesteld naar taalniveau. Leerlingen zijn tevreden over de extra lessen en vinden het nuttig om basiskennis bijvoorbeeld over grammatica te leren, die bij andere kinderen al bekend is. Thema's uit de reguliere methode Nederlands worden verder uitgediept met nadruk op spreken en schrijven, omdat leerlingen dat het moeilijkst vinden. Er is een zaterdagsschool waar vrijblijvend extra online Nt2-lessen gegeven worden voor nieuwkomers door een Nt2 docent. Bijna alle leerlingen slagen voor het Nt2 examen.

Onderzoek

Scholen die meedoen aan de pilot doen ook mee aan het onderzoek. Het onderzoek houdt in dat onderzoekers van SEO en Kohnstamm Instituut periodiek de scholen bezoeken voor gesprekken met docenten, coördinator(en) en leerlingen. Ook worden er gegevens opgevraagd onder andere over het aantal examenkandidaten en de behaalde cijfers en worden scholen geacht mee te werken met het effectonderzoek. Dat houdt onder andere in dat onderwijsnummers van deelnemende examenkandidaten worden geüpload bij het CBS. Tevens vindt er een verdiepend onderzoek plaats naar de inhoud van het staatsexamen Nt2/EDUP en het CE Nederlands, waarbij de medewerking van de scholen wordt gevraagd.

Praktische informatie

Meer informatie over de Staatsexamens Nt2 en EDUP kunnen scholen raadplegen via de websites:

- <https://www.staatsexamensnt2.nl/>
- <https://cnavt.org/examen/examenprofiel/educatief-professioneel-edup---c1>

Daar kunnen onder andere ook oude examens Nt2/EDUP worden ingezien.

Over de aanmeldprocedure van examenkandidaten voor het Staatsexamen Nt2 of het EDUP examen volgt nog nadere informatie. Dat geldt tevens voor de locatie waar de examens plaatsvinden (op school of op een externe locatie).

Wat wordt er van scholen verwacht ten behoeve van het onderzoek?

Het onderzoek bestaat uit vier onderdelen: een monitor, verdiepende gesprekken op een aantal geselecteerde scholen, een effectmeting, en een aanvullend onderzoek naar de inhoud van de examens.

Voor de monitor nemen de onderzoekers jaarlijks contact op met alle deelnemende scholen. Er wordt dan gevraagd naar een update van het aantal examenkandidaten dat de alternatieve examens gaat afleggen en het aantal examenkandidaten dat naar verwachting het volgende schooljaar mee gaat doen. Ook wordt gevraagd naar eventuele aanpassingen in de uitvoering van de pilot op school. Vlak na de examenperiode wordt wederom contact opgenomen om de behaalde cijfers van de deelnemende examenkandidaten op te vragen: het cijfer voor het Staatsexamen Nt2/EDUP, eventueel het cijfer voor het CE Nederlands, en het cijfer voor het Schoolexamen Nederlands.

Voor de verdiepende gesprekken voeren de onderzoekers jaarlijks op een selectie van scholen gesprekken met betrokken docenten/coördinatoren. In samenspraak met de contactpersonen van de scholen worden hier ruim van tevoren afspraken over gemaakt.

Voor de effectmeting vragen de onderzoekers aan de scholen om de onderwijsnummers van de deelnemende examenkandidaten te uploaden bij het CBS. Het CBS versleutelt vervolgens de onderwijsnummers zodat deze niet te herleiden zijn. De versleutelde onderwijsnummers worden ter beschikking gesteld aan onderzoekers in de beveiligde omgeving van het CBS, waar de nummers gekoppeld kunnen worden aan andere versleutelde gegevens, zoals de onderwijsgegevens van DUO. Het voordeel van deze werkwijze is dat de onderzoekers geen inzage krijgen in onderwijsnummers en er dus geen persoonsgegevens uitgewisseld hoeven te worden. Voor het uploaden van de onderwijsnummers leveren de onderzoekers een instructie met een simpel stappenplan.

Voor de uitbreiding van het onderzoek, waarbij de examens inhoudelijk worden geanalyseerd, vragen de onderzoekers aan de deelnemende scholen om inzage in de gemaakte examens, zowel het Staatsexamen Nt2/EDUP als het centraal examen Nederlands. Het gaat om de scores op itemniveau van de examens. De verdere uitwerking van dit onderdeel volgt nog.

Informatie-uitwisseling

De onderzoekers onderhouden contact met de scholen via het e-mailadres pilotnt2edup@seo.nl

Tijdens de pilot wordt een online omgeving ingericht waar scholen vragen aan elkaar kunnen stellen en ervaringen kunnen delen.

Meer informatie?

Wilt u eerst nog meer informatie over de pilot of over het onderzoek, dan kunt u een mail sturen aan: pilotnt2edup@seo.nl

Vriendelijke groet,
Namens het onderzoeksteam,

SEO Economisch Onderzoek
Kohnstamm Instituut

Aanmeldformulier

Algemeen

Naam school:

RIO registratie²:

Contactpersoon school m.b.t. verloop pilot (naam en contactgegevens):

Schoolspecifieke invulling Pilot

Het aantal deelnemende kandidaten alternatieve examens naar niveau:

Nt2 I vmbo :

Nt2 II havo :

EDUP vwo :

Korte omschrijving invulling pilot op school, o.a. over de wijze waarop examenkandidaten worden voorbereid op het examen:

Doen examenkandidaten naast het alternatieve examen ook het CE Nederlands? Ja/nee

Past de school het schoolexamen Nederlands aan voor de deelnemende examenkandidaten? Ja/nee
Indien ja, dan dient het bevoegd gezag inzicht te geven hoe de school ervoor zorgt dat alle eindtermen worden getoetst:

Informerende ouders en (toekomstige) examenkandidaten

Hoe worden ouders en leerlingen geïnformeerd over de pilot?

Hoe is de oudertoestemming geregeld?

Kunnen ouders van minderjarige leerlingen eventueel toestemming weigeren?

Plaats en Datum:

² <https://www.rio-onderwijs.nl/>